

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

nr. A/2013/0017 van 16 januari 2013
in de zaak 1112/0393/SA/4/0355

In zake:

1. de nv [REDACTED]
2. de nv [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Ciska SERVAIS
kantoor houdende te 2600 Berchem, Roderveldlaan 3
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partijen

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
departement RWO, afdeling Limburg

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Christian LEMACHE
kantoor houdende te 3800 Sint-Truiden, Tongersesteenweg 60
waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

*Tussenkomen
de partij:*

de nv [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Peter FLAMEY en Pieter Jan VERVOORT
kantoor houdende te 2018 Antwerpen, Jan Van Rijswijcklaan 16
waar woonplaats wordt gekozen

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld bij aangetekende brief van 26 januari 2012, strekt tot de vernietiging van het besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement RWO, afdeling Limburg van 6 december 2011 waarbij aan de tussenkomen partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van een windpark bestaande uit twee windturbines en twee middenspanningscabines.

Het betreft percelen gelegen in [REDACTED] en met kadastrale omschrijving [REDACTED].

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

Bij arrest van 27 juni 2012 met nummer S/2012/0145 werd de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen en de behandeling van de vordering tot vernietiging toegewezen aan de vierde kamer.

De verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en heeft het originele administratief dossier neergelegd. De verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend. De tussenkomende partij heeft een schriftelijke uiteenzetting ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 17 oktober 2012, waar de vordering tot vernietiging werd behandeld.

Kamervoorzitter Nathalie DE CLERCQ heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Caroline DE MULDER die loco advocaat Ciska SERVAIS verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Leen VANBRABANT die loco advocaat Christian LEMACHE verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Pieter Jan VERVOORT die voor de tussenkomende partij verschijnt, zijn gehoord.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009, zijn toegepast.

De uitdrukkelijke verwijzingen in dit arrest naar artikelen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening hebben betrekking op de tekst van deze artikelen, zoals zij golden op het ogenblik van het instellen van de voorliggende vordering.

III. TUSSENKOMST

De nv [REDACTED] vraagt met een op 12 maart 2012 ter post aangetekend verzoekschrift om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de derde kamer heeft vastgesteld, met een beschikking van 21 maart 2012, dat er grond is om het verzoek in te willigen en dat de verzoekende partij tot tussenkomst beschouwd kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 4.8.16, §1, eerste lid VCRO.

IV. FEITEN

Op 15 juli 2011 (datum van het ontvangstbewijs) dient de tussenkomende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor het *“bouwen van een windpark bestaand uit 2 windturbines en 2 middenspanningscabines”*.

De bouwpercelen zijn volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 3 april 1979 vastgestelde gewestplan ‘Hasselt-Genk’, gelegen in industriegebied.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 5 augustus 2011 tot en met 5 september 2011 in de gemeente Tessenderlo, worden geen bezwaarschriften ingediend. De tweede verzoekende partij dient een bezwaarschrift in tijdens het gelijktijdig lopend openbaar onderzoek in de stad Beringen.

De gewestelijke erfgoedambtenaar brengt op 4 augustus 2011 een ongunstig advies uit.

Het Agentschap voor Natuur en Bos brengt op 4 augustus 2011 een gunstig advies uit.

Het Agentschap Wegen en Verkeer brengt op 26 augustus 2011 een gunstig advies uit.

Het directoraat-generaal Luchtvaart brengt op 29 augustus 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit voor zover de maximale tiphoogte van 150m AGL niet overschreden wordt.

Infrax brengt op 7 september 2011 een gunstig advies uit.

De Vlaamse Milieumaatschappij brengt op 8 september 2011 een gunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Tessenderlo brengt op 8 september 2011 een gunstig advies uit voor de oprichting van de windturbine op het grondgebied van de gemeente Tessenderlo.

Het Vlaams Energieagentschap (Interdepartementale Windwerkgroep) brengt op 25 oktober 2011 een ongunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de stad Beringen brengt op 27 oktober 2011 een ongunstig advies uit voor de oprichting van de windturbine op het grondgebied van de stad Beringen.

Op 6 december 2011 beslist de verwerende partij de stedenbouwkundige vergunning te verlenen. De beslissing wordt als volgt gemotiveerd:

“ ...

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

De oprichting van windturbines kadert in de doelstellingen van de Vlaamse Regering inzake de uitbouw van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering stelt als doelstelling voorop om tegen 2020 13% van de certificaatplichtige elektriciteitsleveringen te betrekken uit hernieuwbare energiebronnen. Windenergie kan hierin een belangrijke bijdrage leveren.

Het potentieel voor windenergie op land wordt voor Vlaanderen geraamd op 1.000 MW. De elektriciteitsopwekking via windenergie vermijdt het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van voor het milieu schadelijke gassen.

Het ruimtelijk principe van de gedeconcentreerde bundeling wordt algemeen voor de inplanting van windturbines verijnd in het principe van de plaatsdeling (site sharing). Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen, moet het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen worden gegarandeerd. De voorkeur gaat dan ook uit naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines, veeleer dan een verspreide inplanting van solitaire turbines. Er moet worden gestreefd naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van of in de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied.

De projectzone volgt in lijn de autosnelweg E313 en het Albertkanaal is gelegen op het grootschalige bedrijventerrein [REDACTED] te Beringen en Tessenderlo. Het bedrijventerrein is onderdeel van het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) dat op Vlaams niveau werd

geselecteerd, Het principe van de gedeconcentreerde bundeling is bijgevolg gerespecteerd.

De projectlocatie biedt duidelijke potenties voor de inplanting van windturbines. Ruimtelijk kan dan ook gunstig geoordeeld worden voor deze locatie. De schaal van het landschap en de lijninfrastructuur stemmen overeen met het voorgestelde project, waardoor het project potentieel bestaanbaar is met de onmiddellijke omgeving.

Maar het is eveneens noodzakelijk te komen tot een ruimtelijk coherent project waarbij een zo regelmatig mogelijke inplanting langs de lijninfrastructuur wordt nagestreefd. Door de inplanting op gelijke hoogte parallel aan de autosnelweg E313, wordt een verdere inplanting van turbines in het ENA-gebied niet gehypothecerd, hetgeen ook in de lokalisatienota wordt aangegeven. Door de snel evoluerende markt met een sterke concurrentie tussen een groeiend aantal operatoren voor een relatief klein aantal gebieden dat voor de plaatsing van windturbines in aanmerking komen en waar de plaatsing van windturbines ook nog afhankelijk is van de toestemming van de grondeigenaars, kan moeilijk van de aanvrager worden verwacht dat hij het indienen van de aanvraag blijft uitstellen. Er kan dan ook niet akkoord worden gegaan met het voorlopig ongunstige advies van de Windwerkgroep van het Vlaams Energieagentschap en het ongunstige advies van Onroerend Erfgoed. Er werden immers intussen al door andere operatoren plannen gemaakt om de lijn van windturbines zowel in noordelijke als in zuidelijke richting parallel aan de autosnelweg E313 voort te zetten.

Het betrokken gebied is door de aanwezige grootschalige industriële installaties niet meer onaangestast. Door het gebied loopt eveneens een 70 kV hoogspanningslijn op kenmerkende hoge pylonen. De bijkomende visuele hinder en ruimtelijke impact die door de windturbines wordt veroorzaakt is daardoor beperkt. De windmolens nemen een relatief kleine oppervlakte in waardoor de economische functie van het bedrijventerrein niet wordt aangetast. Er zijn studies gekend waarin het productieverlies van windturbines op zonnepanelen werd onderzocht. Hieruit blijkt dat het verlies in het ergste geval beperkt blijft tot minder dan 2%. Dit verlies is bijgevolg bijzonder beperkt en is aanvaardbaar in het kader van de positieve effecten van de aanvraag voor het algemeen belang. Om die redenen kan niet worden ingegaan op het ongunstige advies van de stad Beringen. De schaal van het landschap met het bedrijventerrein en de grootschalige lijninfrastructuur is in overeenstemming met de schaal van het project waardoor een visueel samenhangend totaalbeeld wordt gecreëerd.

Er wordt van de windturbines in deze projectlocatie langs de E313 geen bijkomende, significant negatieve impact verwacht op natuur en avifauna. Door de sterke industriële ontwikkeling van het terrein, de gekozen bufferafstanden van meer dan 300 m ten opzichte van de [REDACTED] als pleisterplaats van regionaal belang voor watervogels, worden geen significante negatieve effecten verwacht met betrekking tot vogels en vleermuizen. Dit blijkt ook uit het positieve advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 04/08/2011 (zie bijlage).

De oorzaak van het voortgebrachte geluid is tweevoudig. Het wordt vooral gegenereerd door de rotatie van de wieken die een zoevend geluid voortbrengen. Anderzijds wordt geluid geproduceerd door de in de gondel opgestelde apparatuur, in het bijzonder de windturbinegenerator. De mogelijke maatregelen aan de bron worden genomen om de geluidsproductie tot een minimum te beperken. Het gaat hierbij onder meer om de isolatie van de generatorbehuizing, aerodynamische wieken, en dergelijke meer.

Er zijn geen woningen van derden gelegen op minder dan 250 m van de turbines (meest dichtbij gelegen woning bevindt zich op 398 m). Volgens de geluidsstudie zullen er geen reductiemaatregelen nodig zijn. De initiatiefnemer stelt alles in het werk om het geluidsniveau te reduceren tot een niveau waarbij hinder voor de omgeving zoveel mogelijk wordt vermeden. Het project dient in elk geval steeds te voldoen aan de voorwaarden inzake geluid gesteld in de omzendbrief "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" van 2006.

Slagschaduw komt voor wanneer de zon door de rotor van de windturbines schijnt. In de zone gelegen in de projectiezone van de rotor, kan de schaduw van de wiek zichtbaar zijn als een intermitterende schaduw. Uit de slagschaduwsimulaties blijkt dat er zich voor de specifieke ruimtelijke inpassing geen woningen van derden binnen de contour van 30 uur slagschaduw per jaar bevinden. De projectontwikkelaar dient de nodige maatregelen te treffen zoals het installeren van schaduwdetectiesystemen om te garanderen dat steeds aan de gestelde voorwaarden inzake slagschaduw uit de omzendbrief "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines" van 2006 wordt voldaan.

Uit de veiligheidsstudies komt naar voor dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van het windturbinepark als de indirecte risico's ten aanzien van in de omgeving aanwezige gevarenbronnen aanvaardbaar of verwaarloosbaar zijn. De aanvrager dient het risico door ijsval maximaal te verminderen door de plaatsing van ijsdetectiesystemen op de windturbines.

Om die redenen en omwille van het algemeen belang is de aanvraag bestaanbaar met de onmiddellijke omgeving.

ALGEMENE CONCLUSIE

De aanvraag is in overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften en is bestaanbaar met de onmiddellijke omgeving. Het naar aanleiding van het openbaar onderzoek ingediende bezwaarschrift en de ongunstige adviezen van de gemeente Beringen, de Windwerkgroep en Onroerend Erfgoed werden weerlegd. De overige adviezen van de openbare besturen zijn (voorwaardelijk) gunstig. De aanvraag kan positief worden geëvalueerd.

...

Dit is de bestreden beslissing.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

Bij arrest van 27 juni 2012 met nummer S/2012/0145 werd vastgesteld dat het beroep tijdig werd ingesteld. Er zijn geen redenen om anders te oordelen.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partij

Bij arrest van 27 juni 2012 met nummer S/2012/0145 werd vastgesteld dat de verzoekende partijen hinder en nadelen kunnen ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Er zijn geen redenen om anders te oordelen.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Eerste middel

Standpunt van de partijen

In dit middel voeren de verzoekende partijen de schendingen aan van de artikelen 1.1.4 en 4.3.1 VCRO, artikel 19 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, het gewestplan Hasselt-Genk, vastgesteld bij koninklijk besluit van 3 april 1979, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur en het ontbreken van de rehtens vereiste feitelijke grondslag.

De verzoekende partijen zetten uiteen:

“ ...

Doordat de bestreden beslissing niet in overeenstemming is met de ‘goede ruimtelijke ordening’ en de stedenbouwkundige vergunning werd afgeleverd zonder dat een afdoende motivering werd gegeven m.b.t. dit essentiële beoordelingscriterium.

Terwijl, artikel 4.3.1. §1, lid 1, 1 b VCRO voorschrijft dat geen vergunning mag verleend worden in strijd met de goede ruimtelijke ordening.

En terwijl bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening conform artikel 1.1.4. VCRO rekening dient te worden gehouden met de ruimtelijke draagkracht.

En terwijl artikel 19 van het Inrichtings-KB de vergunningverlenende overheid opdraagt de vergunningsaanvraag te weigeren indien de goede plaatselijke aanleg hierdoor in het gedrang wordt gebracht.

Toelichting

...

De overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening dient getoetst te worden aan de criteria bepaald in artikel 4.3.1. §2, 1° VCRO.

...

De verenigbaarheid met een goede plaatselijke ordening houdt in ieder geval in dat de onmiddellijke en nabije omgeving wordt bestudeerd. De vergunningverlenende overheid moet zich een correct en volledig beeld van de gesteldheid van de plaats vormen, hetgeen zij verplicht is te doen op grond van artikel 19 van het Inrichtingsbesluit van 28 december 1972.

Aldus dient met de aanwezige, bestaande bebouwingen in de onmiddellijke omgeving, waaronder de bedrijfsgebouwen van verzoeksters, zoals deze sedert jaar en dag bestaat, rekening gehouden (te) worden.

Met de beoogde plaatsing van een windturbine, zal er doorbreking zijn van de bestaande harmonie. Elke aanvraag tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning vereist derhalve een onderzoek naar de goede plaatselijke aanleg van het bouwwerk.

Het bestreden besluit stelt hierover:...

Aldus neemt de bestreden beslissing volkomen foutief aan dat het voorliggende project de goede plaatselijke aanleg niet in het gedrang brengt, en dus stedenbouwkundig kan aanvaard worden.

...

Er is in casu geen enkele concrete verduidelijking omtrent het uitzicht van de onmiddellijke omgeving, de ruimtelijke draagkracht en plaatselijke aanleg van het gebied. Het besluit heeft het wel over het industriegebied an sich maar niet over de directe omliggende bedrijven van het perceel. Dit gehele industriegebied kan moeilijk als de directe omgeving beschouwd worden, gezien het industriegebied ■■■■■ het tweede grootste industrieterrein is van Vlaanderen en 930 ha in beslag neemt.

Dit kan niet anders dan worden gelijkgesteld met een afwezigheid van motivering terwijl de beoordeling van de 'goede ruimtelijke ordening' altijd in concreto dient te gebeuren, aan de hand van feitelijke elementen.

...

Bovendien wordt er geen rekening gehouden met de ongunstige adviezen van de windwerkgroep van het Vlaams Energieagentschap en Onroerend erfgoed.

...

De argumenten van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar staan echter los van het gegeven of de geplande windturbines in overeenstemming zijn met de goede ruimtelijke ordening. Deze motivering heeft het louter over de concurrentiële positie van de aanvrager.

Met concurrentiekracht mag zij zich niet inlaten bij het beoordelen van de goede ruimtelijke ordening.

De vergunningsverlenende overheid dient wel na te gaan of het bouwwerk dat men wil bouwen – in casu een windturbine – past in de onmiddellijke omgeving; of de grootte van het gebouw past in de omgeving; of er voldoende respect is voor de aangrenzende eigendommen qua lichtinval, bezonning, geluidsoverlast en veiligheid.

...

Voorts is de motivering manifest foutief.

De bestreden beslissing stelt onder de rubriek van de 'goede ruimtelijke ordening' dat de op te richten windturbine, een bescheiden oppervlakte zou innemen. Dit is allerm minst juist. De wieken hebben immers een rotordiameter van 90m, dit is breder dan de bedrijfsgebouwen van verzoeksters!

Bovendien wordt er in de motivering nergens een woord gerept over de impact op de naburige bedrijven qua geluid en slagschaduw. De omzendbrief waarnaar verwezen wordt heeft het enkel over het toegestane geluid en de toegestane slagschaduw op woningen.

Het hoeft geen betoog dat ook bedrijven, zoals verzoeksters, enorme last kunnen ondervinden van zulke windturbines. De mast staat slechts op 45 meter van de perceelgrens met verzoeksters ingepland. Gezien er 70 mensen tewerkgesteld worden, zullen zij enorme hinder ondervinden van het periodiek geluid, en de slagschaduw. Bovendien komt zo'n windturbine niet zonder risico's voor de directe omgeving. Wieken kunnen losvliegen, ijspegels kunnen in de omliggende bedrijven getorpedeerd worden, de mast kan afbreken. Hierover schrijven verzoekster meer in het moeilijk te herstellen nadeel.

De toetsing van een ingediende aanvraag aan de eisen van de goede plaatselijke ordening houdt ook een afweging in van de wederzijdse belangen van de aanpalende percelen en de onmiddellijke omgeving.

Hoewel de stedenbouwkundige ambtenaar geen woord rept over de concrete impact van de windturbine op de naburige percelen, wordt kort melding gedaan van het feit dat:

“er studies bekend zijn waarin het productieverlies van windturbines op zonnepanelen werd onderzocht. Hieruit blijkt dat het verlies in het ergste geval beperkt blijft tot minder dan 2 %. Dit verlies is bijgevolg bijzonder beperkt en is aanvaardbaar in het kader van de positieve effecten van de aanvraag voor het algemeen belang.”

Ook deze motivering faalt naar feite.

Ten eerste wordt er nergens melding gemaakt over welke studies het precies zou om gaan. De bovenvermelde 2% lijkt dan ook weinig geloofwaardig.

De mast van de molen, alsook de wieken, zullen schaduw werpen op de panelen en dit leidt tot een gigantisch productieverlies.

Zeker wanneer blijkt uit een analyse van de leverancier van zonnepanelen van verzoeksters dat de slagschaduw te verwachten valt tussen 11u-16u.

Natuurlijk zal de slag- en mastschaduw niet altijd alle panelen bedekken, maar de omvormers die de zonne-energie omzetten in bruikbare elektriciteit vallen automatisch uit wanneer één enkel paneel uit de ganse kring wordt beschaduwd.

Bij slagschaduw zullen zij 10 tot 15 keer per minuut uitvallen, waardoor de levensduur van de omvormers enorm afneemt.

Ten tweede volstaan deze vage bewoordingen niet om van een degelijk onderzoek van de impact van de windturbine op de aanpalende bedrijven te schrijven. Ze omvatten slechts een deelaspect.

...”

De verwerende partij repliceert:

“ ...

De verzoekende partijen voeren tal van bepalingen aan die zij geschonden achten maar verduidelijkt het middel in fine enkel in zoverre de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29.07.1991 wordt aangevoerd:...

Het middel is derhalve slechts ontvankelijk in zoverre de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29.07.1991 wordt aangevoerd.

...

De verzoekende partij miskent dat voor de beoordeling van de motivering van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening rekening moet worden gehouden met de bestreden beslissing in haar geheel, en niet slechts met een onderdeel daarvan (zie bv. R.v.st., nr. 215.075, 12.09.11): ...

Verzoekster heeft bovendien geen belang bij het middel nu zij nalaat aannemelijk te maken dat de toetsing van de aanvraag aan de goede plaatselijke aanleg dusdanig zou moeten zijn dat de aanvraag geweigerd zou moeten worden.

Bovendien verliest verzoekster in haar argumentatie uit het oog dat de verenigbaarheid van de aanvraag met de omgeving tevens aan bod is gekomen in de behandeling van de bezwaren, in de beschrijving van de omgeving en de aanvraag, en ook nog in andere passages opgenomen in de bestreden beslissing die verzoekende partijen niet vermelden in hun verzoekschrift.

...

Er is niets wat adviesinstanties kan beletten om zelf “wensen” te formuleren, maar dat betekent daarom nog niet dat de verwerende partij bij afwijking daarvan moet voorzien in een specifieke motivering.

...

De verzoekende partijen miskennen dat de “oppervlakte” die bedoeld wordt in de overweging “De windmolens nemen een relatief kleine oppervlakte in waardoor de economische functie van het bedrijventerrein niet wordt aangetast” uiteraard de “grondoppervlakte” is en niet de draaicirkel (= trouwens omtrek, niet oppervlakte...) van de wieken die zich bovenaan de mast bevinden.

Motivering impact geluid en slagschaduw op bedrijf verzoekers

Vooreerst dient te worden opgemerkt dat de bestreden beslissing een stedenbouwkundige vergunning is en geen milieuvergunning. Geluid en slagschaduw manifesteren zich tijdens de exploitatie van de windmolen zodat verantwoording van de impact hiervan derhalve in die milieuvergunningsbeslissing motivering dient te verkrijgen. Het middelenonderdeel kan zich derhalve niet tegen de bestreden beslissing richten.

Tweedens schermen verzoekers met een personeelsbestand van 70 mensen maar zij leggen geen stukken voor ter staving van die bewering. Ook over de inrichting van hun bedrijfsgebouw wordt geen informatie verstrekt door verzoekers, laat staan dat er plannen voorgelegd zouden worden die zouden toelaten om de effectieve impact van de slagschaduw en van het geluid van de draaiende wieken op de onderneming van verzoekster in te schatten. M.b.t. het beweerdde gigantisch productieverlies van de zonnepanelen kan dezelfde opmerking gemaakt worden.

Verzoekers gaan de confrontatie niet aan met de verantwoording die verzoekster heeft gegeven t.a.v. de door hun geopperde bezwaren. Die verantwoording is opgenomen op pag. 2 en pag. 3 van de bestreden beslissing.

Bovendien zijn de milieukwaliteitsnormen voor geluid juist het meest soepel in industriegebied, maar dat vermelden verzoekers niet in het verzoekschrift.

...

Verweerster moet tenslotte de motieven van de motieven niet vermelden. Als verweerster stelt dat er studies zijn waarin het productieverlies gerelateerd aan de werking van windturbines op zonnepanelen is onderzocht en dat daaruit is gebleken dat dit verlies in het ergste geval lager is dan 2%, dan moeten verzoekers om een schending van de motiveringsplicht te kunnen verkrijgen minstens gegevens aanbrengen die dit ontkrachten. Dit gebeurt niet in het verzoekschrift. Verzoekers voegen ook geen eigen studie bij hun stukken.

...”

De tussenkomende partij voegt hier nog aan toe:

“ ...

Voorafgaand moet opgemerkt worden dat de GSA beschikt over een discretionaire beoordelingsbevoegdheid bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening.

Het komt niet aan de Raad voor Vergunningsbetwistingen om zich in de plaats van het bestuur te stellen; de Raad beschikt slecht over een marginaal toezicht (zie b.v; RvVb, nr. A:2011/0049, 20 april 2011).

...

In tegenstelling tot hetgeen verzoekende partijen aanvoeren, heeft de GSA wel degelijk een beschrijving van de omgeving van de aanvraag gegeven (op blz. 3). De GSA heeft een beschrijving gegeven van de industriezone, en heeft gewezen op de aanwezigheid van de autosnelweg E313 en het Albertkanaal waarmee de turbines parallel worden ingeplant. De GSA heeft ook gewezen op de hoogspanningslijn die het gebied doorsnijdt.

...

Zodoende heeft de GSA een **uitdrukkelijke, omstandige en zeer concrete beoordeling** gemaakt van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening, waarbij werkelijk **elk relevant aandachtspunt uit artikel 4.3.1 §2, 1° VCRO uitdrukkelijk werd besproken**: functionele inpasbaarheid en ruimtegebruik, de schaal, visueel-vormelijke effecten, hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid.

...

Het advies van de IWWG betreft uiteraard een niet-bindend advies, zodat de GSA dit niet diende te volgen.

De formele motiveringsplicht vereist niet dat er punt per punt geantwoord wordt op elk argument uit een bezwaarschrift of een andersluidend advies. Het volstaat dat uit het bestreden besluit de redenen kunnen worden afgeleid waarom voorbijgegaan werd aan een bezwaar of andersluidend advies (zie b.v. RvVb, nr. A/2011/0049, 20 april 2011).

...

Voor alle duidelijkheid, de GSA heeft overwogen dat windturbines “een relatief kleine oppervlakte innemen” in vergelijking met de grootschalige industriële installaties binnen het industriegebied. De GSA bedoelt hiermee dat de grondinname van windturbines relatief klein is, hetgeen bezwaarlijk als onjuist beschouwd kan worden, in vergelijking met andere industriële installaties.

...

De bewering dat er met geen woord gerept wordt over geluidshinder en slagschaduw voor omliggende bedrijven, kan helemaal niet begrepen worden.

In de eerste plaats moet vastgesteld worden dat deze beweerde hinderaspecten te maken hebben met de exploitatie van de windturbine en dus niet met de oprichting van de windturbine. Aspecten zoals geluidshinder, slagschaduw en veiligheid moeten dus in de eerste plaats beoordeeld worden door de milieuvergunningverlenende overheid. Ingeval de constructie waarvoor een stedenbouwkundige vergunning wordt gevraagd ook milieuvergunningplichtig is, moet de stedenbouwkundige vergunningverlenende overheid niet opnieuw de milieueffecten verbonden met de exploitatie beoordelen (R.v.St., nr. 210.579, 21 januari 2011, Van Den Broeck).

...”

De verzoekende partijen dupliceren:

“ ...

Er is in casu geen enkele concrete verduidelijking omtrent het uitzicht van de onmiddellijke omgeving, de ruimtelijke draagkracht en plaatselijke aanleg van het gebied. Het besluit heeft het wel over het industriegebied an sich maar niet over de directe omliggende bedrijven van het perceel.

Dit gehele industriegebied kan moeilijk als de directe omgeving beschouwd worden, gezien het industriegebied Ravenhout het tweede grootste industrieterrein is van Vlaanderen en 930 ha in beslag neemt. Deze oppervlakte is vergelijkbaar met deze van een middelgroot dorp. Leest, deelgemeente van de Stad Mechelen heeft bijvoorbeeld een gelijkaardige oppervlakte (931 ha), net zoals de Dworp, deelgemeente van de Gemeente Beersel (961 ha).

Het zou dan ook onbehoorlijk zijn moest men bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning voor een constructie in bijvoorbeeld Leest, toetsen aan de gehele deelgemeente in plaats van aan de omliggende straten.

...

Verzoekster in tussenkomst en verweerster halen aan dat industrieterreinen zeer geschikt zijn voor de plaatsing van windturbines. Dit betekent evenwel niet dat zij lukraak, zonder rekening te houden met de omliggende bedrijven, kunnen ingepland worden!

Dit kan niet anders dan worden gelijkgesteld met een afwezigheid van motivering terwijl de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening altijd in concreto dient te gebeuren, aan de hand van feitelijke elementen.

...

De bestreden beslissing stelt onder de rubriek van de ‘goede ruimtelijke ordening’ dat de op te richten windturbine, een bescheiden oppervlakte zou innemen. Dit is allerm minst juist. De wieken hebben immers een rotordiameter van 90m, dit is breder dan de bedrijfsgebouwen van verzoeksters en een oppervlakte van 6358,5 m²!

Verzoekster in tussenkomst en verweerster verwijzen naar de grondoppervlakte die bescheiden is, zij betwisten dus niet dat de windturbine, wieken inbegrepen, een enorme oppervlakte beslaagt. De draaicirkel van de wieken kan dus onmogelijk als bescheiden beschouwd worden.

Bovendien wordt er in de motivering nergens een woord gerept over de impact op de naburige bedrijven qua geluid en slagschaduw. De omzendbrief waarnaar verwezen wordt, heeft het enkel over het toegestane geluid en de toegestane slagschaduw op woningen.

...

Recentelijk werd het bedrijfsgebouw van verzoeksters uitgebreid. Er werd een lichtstraat in het dak en in de zuidgevel verwerkt (stuk 13). Via deze lichtstraten worden de eerste en tweede verdieping van de nieuwe rechtersvleugel verlicht. Op deze verdiepingen worden een 25-tal mensen tewerkgesteld. De slagschaduw zal in combinatie met de witte muren van de burelen voor deze 25 werknemers een zeer hinderlijke flikkering tot gevolg hebben.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 4.3.1., §1, eerste lid, 1° VCRO bepaalt:

“ ...

Een vergunning wordt geweigerd:

1° indien het aangevraagde onverenigbaar is met:

a) stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken,

b) een goede ruimtelijke ordening;

...”

Artikel 4.3.1, § 2, eerste lid VCRO luidt onder meer als volgt:

“ ...

§2. De overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening wordt beoordeeld met inachtneming van volgende beginselen:

1° het aangevraagde wordt, voor zover noodzakelijk of relevant, beoordeeld aan de hand van aandachtspunten en criteria die betrekking hebben op de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten en het bodemreliëf, en op hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen, in het bijzonder met inachtneming van de doelstellingen van artikel 1.1.4;

2° het vergunningverlenende bestuursorgaan houdt bij de beoordeling van het aangevraagde rekening met de in de omgeving bestaande toestand, doch het kan ook beleidsmatig gewenste ontwikkelingen met betrekking tot de aandachtspunten, vermeld in 1°, in rekening brengen;

...”

Voor het gebied waarbinnen de betrokken windturbines zijn gelegen, bestaat geen goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. De percelen maken evenmin deel uit van een vergunde verkaveling. In dat geval is het de taak van de vergunningverlenende overheid om geval per geval te onderzoeken of de aanvraag beantwoordt aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening, overeenkomstig artikel 4.3.1, § 2, eerste lid, 1° en 2° VCRO en dient zij de relevante aspecten van de goede ruimtelijke ordening bij haar beoordeling te betrekken.

De Raad kan zijn beoordeling van de eisen van de goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van de bevoegde overheid. In de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidsstoezicht is hij enkel bevoegd om na te gaan of de administratieve overheid de haar ter zake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

Het vergunningverlenend bestuursorgaan dient bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening rekening te houden met de in de omgeving bestaande toestand. Deze beoordeling moet in concreto gebeuren.

2.

Om te voldoen aan de formele motiveringsplicht dient een vergunningverlenende overheid duidelijk de met de ruimtelijke ordening verband houdende redenen opgeven, waarop zij haar

beslissing steunt, derwijze dat het de belanghebbende mogelijk is met kennis van zaken tegen de beslissing op te komen. De opgegeven motieven moeten afdoende zijn.

3.

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat het aangevraagde betrekking heeft op het oprichten van twee windturbines, waarvan één wordt ingeplant aan de Schoebroekstraat te Beringen. De betrokken bedrijfsgebouwen van de verzoekende partijen zijn eveneens gelegen aan de Schoebroekstraat te Beringen en palen aan het bouwperceel.

De verzoekende partijen worden niet tegengesproken waar zij stellen dat de afstand tussen de betrokken bedrijfsgebouwen en de mast van de windturbine 45 meter bedraagt.

Het kan in die omstandigheden niet worden ontkend dat de betrokken bedrijfsgebouwen deel uitmaken van de bestaande en relevante omgeving van het aangevraagde.

4.

Met de verzoekende partijen moet vastgesteld worden dat de beschrijving van de omgeving van het aangevraagde in de bestreden beslissing beperkt is tot de volgende passus:

“De turbines worden op het grootschalige regionale bedrijventerrein ██████ in lijn geplaatst, parallel aan de autosnelweg E313 en het Albertkanaal. Het gebied wordt ook doorsneden door een 70 kV hoogspanningslijn.”

Niettemin blijkt uit de bestreden beslissing dat de verwerende partij aandacht heeft besteed aan de betrokken bedrijfsgebouwen van de verzoekende partijen. Onder de titel “openbaar onderzoek” werd in het bestreden besluit immers standpunt ingenomen omtrent de bezwaren van de verzoekende partijen tegen het aangevraagd project.

De bezwaren van de verzoekende partijen worden in het bestreden besluit als volgt samengevat:

“ ...

- 1. De afstand vanaf de voet van de windturbine tot aan het gebouw is te klein, het bedrijf vreest voor haar werknemers hinder door geluidsoverlast en risico's. er wordt ook gevreesd voor schade aan het gebouw door ijsval;*
- 2. Verminderde huurwaarde van het pand door de aanwezigheid van de windmolen op korte afstand.*
- 3. Zonnepanelen geplaatst op de daken van de magazijnen zullen minder energie leveren door de schaduw van de mast en de wieken. Ook de levensduur van de omvormers zou door de schaduweffecten nadelig worden beïnvloed.*

...”

Het standpunt van de verwerende partij omtrent deze bezwaren luidt als volgt:

“ ...

- 1. Het dossier bevat een veiligheidsstudie waaruit geconcludeerd kan worden dat zowel de directe risico's voor personen in de omgeving van het windturbinepark als de indirecte risico's ten aanzien van in de omgeving aanwezige gevaarbronnen aanvaardbaar zijn. De turbines kunnen bovendien worden uitgerust met een ijsdetectiesysteem waardoor schade door loskomen van verijdsde sneeuw kan worden voorkomen. De windturbines dienen in elk geval steeds te voldoen aan de normen met betrekking tot geluid en slagschaduw gesteld in de omzendbrief “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines” van 2006, zodat er kan*

worden vanuit gegaan dat ook de hinder voor de werknemers binnen de perken zal blijven.

Het bezwaar wordt niet weerhouden;

2. *De verminderde huurwaarde van het pand wordt niet aangetoond en is ruimtelijk niet relevant.*

Het bezwaar wordt niet weerhouden;

3. *Er zijn studies gekend waarin het productieverlies van windturbines op zonnepanelen werd onderzocht. Hieruit blijkt dat het verlies in het ergste geval beperkt blijft tot minder dan 2%. Dit verlies is bijgevolg bijzonder beperkt en is aanvaardbaar in het kader van de positieve effecten van de aanvraag voor het algemeen belang. Het bezwaar wordt niet weerhouden.*

...

5.

Aangenomen dat het standpunt van de verwerende partij uiteengezet onder het vorig randnummer, de beoordeling uitmaakt van de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening aangaande de impact van het aangevraagde op de betrokken bedrijfsgebouwen, moet vastgesteld worden dat de verwerende partij zich aangaande “geluid en slagschaduw” beperkt tot het verwijzen naar “de omzendbrief ‘afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines’ van 2006”.

In de verdere overwegingen van het bestreden besluit komt de verwerende partij aangaande de aspecten “geluid” en “slagschaduw” niet verder dan vaststellingen en beoordelingen omtrent “woningen” in de relevante omgeving van het aangevraagde, zonder nog aandacht te besteden aan de “bedrijfsgebouwen” in de omgeving.

6.

Uit de omzendbrief EME/2006/01 – RO/2006/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines”, die als toetsingskader kan gelden voor de beoordeling van vergunningsaanvragen inzake windturbines, blijkt dat bij de inplanting van windturbines op of langs bedrijventerreinen “het aangewezen (is) bijzondere zorg te besteden aan de inplanting van turbines in relatie met de aanwezige of toekomstige bedrijfsgebouwen in de omgeving”, dat “de mogelijke impact op het werkcomfort door geluidshinder, visuele hinder, slagschaduw, lichtbebakening enz dient toegelicht te worden in de lokalisatienota” en dat “de aanvaardbaarheid van deze impactfactoren kan verschillen naargelang de ligging van het gebouw”.

Dat de voormelde omzendbrief als toetsingskader kan gelden betekent niet dat de verwerende partij in de bestreden beslissing kon volstaan met de overweging dat moet voldaan worden aan de “normen met betrekking tot geluid en slagschaduw” van deze omzendbrief.

Niet alleen is niet duidelijk welke “normen” de verwerende partij precies bedoelt, maar tevens is het de taak van de verwerende partij om na te gaan welke de impact is van het aangevraagde voor de relevante omgeving, en derhalve eveneens voor de betrokken bedrijfsgebouwen, en moet zij beoordelen of deze “mogelijke impact op het werkcomfort door geluidshinder, visuele hinder, slagschaduw, lichtbebakening enz” in het concrete geval aanvaardbaar is.

De conclusie van het voorgaande is derhalve dat de bestreden besluit in de concrete omstandigheden van de zaak geen afdoende motivering bevat aangaande de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede ruimtelijke ordening.

7.

Aan de voorgaande conclusie wordt geen afbreuk gedaan door de argumentatie van de verwerende partij, daarin gevolgd door de tussenkomenende partij, dat de bestreden beslissing een stedenbouwkundige vergunning betreft en geen milieuvergunning en dat de stedenbouwkundige vergunningsverlenende overheid niet opnieuw de milieueffecten verbonden met de exploitatie moet beoordelen.

Er moet vastgesteld worden dat de argumentatie van de verwerende partij niet strookt met de overwegingen in de bestreden beslissing. Zowel onder de titel “openbaar onderzoek” als onder de titel “beoordeling van de goede ruimtelijke ordening” beoordeelt de verwerende partij precies wel de hinderaspecten “geluid” en “slagschaduw”. Er wordt daarbij op geen enkele wijze verwezen naar een beoordeling van deze aspecten door de milieuvergunningverlenende overheid.

Bovendien wordt in artikel 4.3.1, § 2, eerste lid VCRO uitdrukkelijk bepaald dat “hinderaspecten” moeten worden beoordeeld “voor zover noodzakelijk of relevant”. Aangezien de verwerende partij de aspecten “geluid” en “slagschaduw” uitdrukkelijk betreft in haar beoordeling, zou niet ernstig kunnen voorgehouden worden dat deze hinderaspecten in casu niet relevant zouden zijn.

8.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het beroep is ontvankelijk en gegrond.
2. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 6 december 2011, waarbij aan de tussenkomen de partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor het bouwen van een windpark bestaande uit twee windturbines en twee middenspanningscabines op een perceel gelegen te [REDACTED] en met kadastrale omschrijving [REDACTED].
3. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomen de partij en dit binnen een termijn van 3 maanden te rekenen vanaf de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 350 euro, ten laste van de verwerende partij.
5. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomen de partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 16 januari 2013, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, vierde kamer, samengesteld uit:

Nathalie DE CLERCQ, voorzitter van de vierde kamer,

met bijstand van

Ingrid VAN AKEN, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de vierde kamer,

Ingrid VAN AKEN

Nathalie DE CLERCQ